

rámoch vrchom prichádzaly odstredené koláče, špirálovite prešly sušiarňou, vysokou asi 20 m a spodom vychádzaly. Tieto sušiarne boli za vojny zničené bombami, ale za krátky čas ich dali do poriadku. Aj tu získavali kryštalizáciou síran sodný z prebytočného spriadacieho kúpeľa. I textilné oddelenie mali poškodené, ale už dokončievali posledné opravy.

Ako piaty podnik sme navštívili Vereinigte Glanzstoff Fabriken, Oberbruch bei Henisberg/Aachen. Je to pomerne stará továreň, ktorá vyrába pri plnom výkone 18 t hodvábu, 10 t striže denne a má 3.700 zamestnancov. Pri našej návšteve pracovala asi na 15% a s 1050 zamestnancami. Vyrábali striž značky Duraflo, pevnosti a 28—30 T km za sucha pre technické účely. Sirouhlík a Glauberovu soľ regenerovali z odpadového kúpeľa.

Ako prvý podnik na výrobu umelého hodvábu a priesvitných listov spôsobom meďnato-amoniakálnym sme navštívili fu J. P. Bemberg, Wuppertal-Oberbarmen, ktorá môže maximálne vyrobiť 32.000 kg hodvábu a 3.000 kg priesvitných listov denne. Továreň a menovite oddelenie textilné utrpelo veľkú škodu, skoro všetky stroje tohoto oddelenia boli zničené. Zamestnanci podniku však škody veľmi rýchlo opravili. V továrni sa pracovalo na dvoch veľkých pokusných strojoch nepretržitým spôsobom. Vyrobený hodváb neskali, ale šlichtovali a v neskanom stave pretáčali na osnovné valce pre tkáčovne. V behu mali stroj na výrobu priesvitných listov s výkonom 750 kg denne. Továreň mala dostatok surovín, ale nedostala povolenie začať s výrobou.

Ako posledný podnik sme navštívili fu I. G. Farbenindustrie, závod Dormagen, asi 15 km južne od Düsseldorfu. V normálnych časoch vyrábala 15 t hodvábu a 35 t striže denne spôsobom meďnatoamoniakálnym, pričom zamestnával 2.000 ľudí. Súčasne vyrábali 5 t hodvábu a 10 t striže denne. V samotnej prevádzke bolo 1.300 zamestnancov. Ako vieme, na výrobu hodvábu týmto spôsobom treba alebo tzv. linters, alebo zušľachtená celulóza. Nakoľko nielen za vojny, ale i dnes je takejto celulózy málo, zušľachťovali celulózu sami lúhom sodným a získali celulózu s obsahom 95% alfa-celulózy. Používali ju na výrobu striže, ktorú farbili v hmote. Továreň je vo veľmi peknom poriadku. Vyrába aj acetylcelulózu na rozličné ciele.

SPOLKOVÉ ZVESTI.

Pracovný sjazd SChS

Spolok chemikov Slovákov svolal na 5. a 6. júla 1947 pracovný sjazd svojich členov do Banskej Štiavnice. O tento tradičný sjazd bol veľký záujem, ktorý členstvo prejavilo mimoriadne hojnou účasťou. Osobitne treba zdôrazniť aj prítomnosť mnohých hostí.

Pracovný sjazd sa absolvoval presne podľa vopred určeného programu,

ktorý bol už uverejnený v 5. čísle (máj 1947) Chemických zvestí. Zmena nastala iba v tom, že za neprítomného JUDr. Karola Martinka, generálneho riaditeľa Československých chemických závodov, prednášku na tému „Budúcnosť a prosperita chemického priemyslu v ČSR“ v zastúpení autora prečítal Dr. J. Dřevo. Veľká škoda, že práve po tejto prednáške vystala debata, ktorá sa po jednotlivých prednáškach vždy rozpriadla a patričnú tému s každej stránky dôkladne popretriasala. Ukázalo sa, nakoľko je želateľná vždy osobná účasť patričného prednášateľa-odborníka, ktorý by na mnohé dotazy interesentov vždy mohol podať najkompetentnejšie vysvetlenie.

Vzhľadom na závažnosť a význam prednášok, prednesených na pracovnom sjazde, redakcia Chemických zvestí sa pričiní, aby aspoň výťažky z nich postupne uverejnila. Jadro prednášky doc. Dr. Blahoslava Stehlika „Nový osmotický zjav“ bolo už uverejnené v 5. čísle I. ročníka tohto časopisu. Obidve doteraz spomenuté prednášky pre svoju viac-menej všeobecnú tématiku odzneli pred plénom členstva, kým ostatné špeciálne prednášky vypočuli iba účastníci jednotlivých pracovných skupín. Išlo o tieto prednášky:

V potravinárskej sekcii:

a) prednáška Dr. Štefana Ňukoviča „Organizácia znár. potrav. priemyslu na Slovensku“.

b) prednáška Prof. Dr. Ing. Jozefa Vášátka, profesora Slov. vysokej školy technickej: „Optimálna koagulácia proteínov repnej šľavy“

c) prednáška Ing. Jána Procházku, gen. riad. v. v.: „Národná súťaž v potravinárskom priemysle“

V celulózo-papierenskej sekcii:

a) prednáška Ing. Slávika, námestka oblastného riaditeľa papiernického a celulózového priemyslu na Slovensku: „O viskózovej celulóze“.

b) prednáška Prof. Ing. Františka Kozmála, gen. riaditeľa Čsl. papiernického a celulózového priemyslu: „O sulfítovom výluhu“.

V sekcii chemikov Národného podniku Dynamit Nobel odznela prednáška Ing. Viliama Rišu, centrálneho riaditeľa Chemických závodov Dynamit Nobel, národný podnik: „Nové poznatky o umelých vláknach“ s debatou.

Valné zhromaždenie Spolku chemikov Slovákov bolo 6. júla 1947 v Štátnej priemysłovej škole. Otvoril ho starosta SChS prof. Dr. Juraj Gašperík privítaním prítomných, medzi ktorými boli aj zástupcovia Slovenskej vysokej školy technickej, zástupcovia znárodneného chemického a potravinárskeho priemyslu, zástupcovia ROH a iných korporácií. Valné zhromaždenie telegraficky pozdravili a svoju neprítomnosť ospravedlnili: povereník priemyslu a obchodu Dr. Ján Púll, generálny riaditeľ Čsl. chemického priemyslu Dr. K. Martinek, námestník gen. riaditeľa Čsl. chem. priemyslu Dr. Ing. J. Tichý a iní.

Pamiatku zosnulého zaslúžilého člena SChS Imricha Švarala uctili účastníci valného zhromaždenia povstaním. Valné zhromaždenie za Odbor chemicko-technologického inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej pozdravil dekan odboru J. S. Prof. RNDr. Teodor Krempaský a za Revolučné odborové hnutie Ing. Kosořinský.

Po podrobných referátoch jednotlivých vedúcich funkcionárov Spolku udelilo valné zhromaždenie predsedníctvu a výboru spolku absolútorium. Pri voľbe nových funkcionárov bol znovu jednohlasne za starostu SChS zvolený Prof. Dr. Juraj Gašperík, mr. prof. a prednosta Ústavu chemickej technológie látok organických SVŠT, Bratislava, za I. miestostarostu Jozef Rác, riaditeľ celulóžky, Ružomberok, za II. miestostarostu Prof. Ing. Fr. Kozmál, gen. riaditeľ Čsl. papiernického a celulózového priemyslu, Praha,

za tajomníka Eugen Beseda, námestok oblastného riaditeľa Chemických závodov na Slovensku, Bratislava.

Ďalšími členmi výboru sú:

Ing. Karol Daučík, techn. vedúci R. F. B., Bratislava, Prof. Dr. Teodor Krémanský, mr. prof. a prednosta Ústavu anorganickej chémie SVŠT, Bratislava, Ing. Bedrich Matzinger, Bratislava, Ladislav Melcer, technický úradník, Bratislava, Dynamitka, Jolana Práčeková, techn. ur., Nevé Mesto nad Váhom, Štkpt. Karol Remenec, veliteľ VTChÚ, Zemianske Kostolany, Ing. Juraj Ryba, riaditeľ cementárne, Stupava, Pavel Schramek, majiteľ chem. tech. výroby, Ružomberok, Ing. Imrich Stejn, Bratislava, Ján Vicián, techn. adjunkt Št. výsk. úst. poľnohosp., Bratislava, Margita Vongová, techn. úradníčka, Nitra.

Ďalším dôležitým rozhodnutím valného zhromaždenia bolo, že od 1. januára 1948 bude členovské na miesto doterajších ročných Kčs 60.—, upravené na Kčs 140.—, ale každý člen bude dostávať časopis Chemické zvesti bezplatne.

Po valnom zhromaždení SChS bolo valné zhromaždenie družstva „Svojchemia“, ktoré otvoril a viedol Ing. Karol Daučík. Po jeho výstižnom prejave o úlohách „Svojchemie“ prihlásila sa do družstva väčšina prítomných (o úlohách družstva Svojchemia sme už referovali v Chemických zvestiach č. 2., 1947).

Ako v rokoch minulých, tak aj tento náš pracovný sjazd sa ukončil programom spoločenským, výletom skupín do nádherného všetkým tak milého okolia Banskej Štiavnice.

Účastníci sa rozišli osviežení a posilnení k ďalšej tvorivej a budovateľskej práci, z ktorej účty budú skladať zasa 5. a 6. júla 1948 v Banskej Štiavnici. Ký.

Prosíme členov SChS, ktorí dostali prihlášky do družstva „Svojchemia“, aby dali Správe družstva svoje rozhodnutie čím skôr na vedomie.

O p r a v a.

V čísle 6. Chemických zvestí vznikly pri retušovaní dvojfarebnej tabuľky na str. 178. tieto chyby:

Miesto označenia kvantových dráh číslami 10 20 21 atď. má správne byť: 1_0 2_0 2_1 atď.

Tenké vodorovné červené čiary pri prvkoch Sr, Y, Zr, Nb majú byť pokračovaním čiar čiernych.

Na str. 179. riadok 3 zdola má správne byť: 5₃

Na str. 191. nie je omylom uvedené meno autora príspevku: „Význam tekutej fázy pri syntéze hydraulických vápenatých silikátov“. Autorom tohoto príspevku je E. Jirků.

Prosíme pp. čitateľov, aby si chyby láskave opravili.

R e d a k c i a.